อนุสาสนีปาฏิหาริย์แห่งองค์พ่อแม่ครูอาจารย์

หลวงพ่อกัณหา สุขกาโม

วัดป่าทรัพย์ทวีธรรมาราม ตำบลวังหมี อำเภอวังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา

ค่ำวันอังคารที่ ๑๗ เวลา ๑๙ นาฬิกา ของเดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๘

วันนี้ที่วัดป่าทรัพย์ทวีธรรมาราม ได้บำเพ็ญกุศลในกรณีพิเศษ

เนื่องจากหลวงปู่ริว รุจิลาโภ นามสกุลเดิมของท่าน นามสกุล บัวผุด ท่านได้ละสังขารวายชนม์ด้วยอายุขัยในวัย ๙๖ ปี อยู่ที่อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน พื้นเพพื้นฐานของท่านเป็นคนจังหวัดระยอง ท่านบวชมาแล้ว ๓๓ ปี ๓๓ พรรษา ท่านเป็นประชากรของคนจังหวัดระยอง ท่านได้ออกบวชตามพระลูกชายของท่านคือท่านพระอาจารย์บุญมี เป็นพระลูกชายของท่าน ขณะนี้เวลานี้ ท่านพระอาจารย์บุญมีท่านก็แก่เฒ่าชราแล้ว คนทั่วไปเค้าเรียกท่านว่า หลวงพ่อบุญมี อีกหลายปีข้างหน้าเค้าคงเรียกหลวงปู่บุญมี ท่านไปอยู่ปฏิบัติที่ไหนประชาชนเค้าก็ให้ความเคารพนับถือเลื่อมใส ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์

หลวงพ่อบุญมีท่านเป็นพระผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ปฏิบัติตรงต่อพระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อเอาพระธรรมเอาพระวินัยนำชีวิตในการประพฤติการปฏิบัติ เห็นภัยในวัฏฏสงสาร ออกบวชด้วยศรัทธาด้วยปัญญา เพราะเห็นภัยในวัฏฏสงสาร ไม่ได้ออกบวชเพื่อเอาพระพุทธศาสนาหาอยู่หาฉัน

หาเลี้ยงชีพ ออกบวชเพื่อบำเพ็ญบารมีความดี เพราะเห็นภัยในวัฏฏสงสาร ได้แก่ ความเกิดแก่เจ็บตายพลัดพราก มันเป็นสังสารวัฏของการเวียนว่ายตายเกิด

เมื่อท่านบวชมาครบ ๕ พรรษาแล้ว ท่านก็จาริกธุดงค์กรรมฐานไป ณ สถานที่ต่าง ๆ ที่มีความสงบวิเวกตามป่าเขาลำเนาไพร เพื่อเดินตามรอยประวัติของหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต พระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายพระกรรมฐาน

ปี ๒๕๓๘ ท่านได้พักอยู่ที่หมู่บ้านของชาวแม้ว ชาวแม้วเค้าสร้างหมู่บ้านปลูกผักปลูกผลไม้อยู่ที่นั่น ที่ห่างจากจุดสูงสุดของดอยอินทนนท์ มองดูด้วยสายตาแล้วไม่น่าเกินสิบกิโล กะคะเนด้วยสายตา ห่างจากหมู่บ้านประมาณห้าร้อยเมตร ชาวบ้านที่เค้าเป็นแม้ว เค้าปลูกที่พักสงฆ์ เพื่อให้พระสงฆ์ธุดงค์จาริกมาได้ประพฤติปฏิบัติธรรม เวลาเช้าเค้าจะได้ทำบุญตักบาตร

ปีนั้นหลวงพ่อกัณหาได้จาริกธุดงค์กรรมฐานไปทางภาคเหนือ หลวงพ่อกัณหาได้พบกับหลวงพ่อบุญมีที่นั่น หลวงพ่อบุญมีก็ได้พบหลวงพ่อกัณหาในที่นั่น หลังจากนั้นหลวงพ่อบุญมีก็เดินธุดงค์ตามหลวงพ่อกัณหาไป ขณะนี้เวลานี้เวลาผ่านไปร่วม ๆ ๓๐ ปี หลวงพ่อบุญมีท่านชื่อท่านดีมาก ท่านเป็นผู้มีบุญ ท่านเป็นพระดี เป็นพระที่มีปัญญา มีทั้งความดีประกอบด้วยปัญญา ปฏิปทาท่านน่าเคารพเลื่อมใสเสมอต้นเสมอปลายตลอดกาลตลอดเวลา มีแต่พระธรรมีแต่พระวินัยมีแต่ความสงบ มีแต่ปัญญา มีแต่ปัญญามีแต่ความสงบ

ท่านไปอยู่ที่ไหนประชาชนก็เคารพนับถือ พระผู้ประพฤติดีปฏิบัติชอบพระผู้ที่มุ่งมรรคผลพระนิพพานก็ให้เคารพนับถือนับถือหลวงพ่อบุญมี

ท่านเป็นพระสุปฏิปันโน ผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ปฏิบัติตรง ปฏิบัติสมควร เป็นพระผู้กตัญญูกตเวทีต่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นพระผู้มีความกตัญญูต่อครูบาอาจารย์ กตัญญูต่อพ่อต่อแม่บรรพบุรุษ ท่านได้จาริกธุดงค์กรรมฐานไปทางจังหวัดน่านไปพักอยู่ที่อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ไปอยู่กับประชาชนคนอำเภอเวียงสาน่ะ

เมื่อหลวงพ่อของท่านแก่เฒ่าชรา ท่านก็เอาหลวงพ่อของท่านไปดูแลอุปถัมภ์อุปัฏฐากย์ เมื่อหมดอายุขัยในวัย ๙๖ ปี ในตอนบ่ายของวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๘ ท่านก็แจ้งมาว่าพระหลวงปู่พระพ่อได้ละสังขารวายชนม์แล้ว

หลวงพ่อกัณหาเลยบอกว่า ให้นำสรีระร่างกายมาบำเพ็ญกุศลที่วัดป่าทรัพย์ทวีฯ แห่งนี้ ท่านก็โอเค เพราะท่านเป็นพระผู้ที่กตัญญูกตเวที ครูบาอาจารย์ว่าอย่างไรก็เอาอย่างนั้น

หลวงพ่อกัณหาได้บอกกับหลวงพ่อบุญมีว่า ให้ทำเหมือนท่านพระอาจารย์ประจวบน่ะ ท่านพระอาจารย์ประจวบ ท่านมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่ เป็นคนอำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ขณะนี้เวลานี้อยู่อำเภอแม่แตงจังหวัดเชียงใหม่ อยู่ที่สถานที่ของโยมป้าตาถวายน่ะ เป็นสถานที่สงบร่มรื่น อยู่กลางป่าในหุบเขา ป้าตาได้ถวายเพื่อเป็นมรดกธรรมไว้ในพระพุทธศาสนา

โยมพ่อโยมแม่ของท่านพระอาจารย์ประจวบ ที่ท่านอยู่อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ท่านก็นำพ่อนำแม่มาบำเพ็ญกุศลเป็นกรณีพิเศษที่วัดป่าทรัพย์ทวีฯ แห่งนี้

พระอาจารย์ประจวบท่านเป็นพระผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ บวชตั้งแต่เป็นสามเณรน้อย ๆ เป็นสามเณรกรรมฐาน เป็นพระกรรมฐาน ตั้งใจตั้งแต่เป็นเด็ก ๆ เลย ขณะนี้เวลานี้ก็เป็นพ่อแม่ครูบาอาจารย์ของพุทธบริษัททั้งในเมืองไทยและต่างประเทศทุกคนให้ความเคารพนับถือเลื่อมใสท่าน เพราะท่านเป็นผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ มีพระนิพพานเป็นเป้าหมายของชีวิต ท่านก็เอาพ่อแม่มาบำเพ็ญกุศลประชุมเพลิง ณ วัดป่าทรัพย์ทวีฯ แห่งนี้แหละ เพื่อหลวงพ่อกัณหาจะไม่ได้เดินทางไกล

หลวงพ่อบุญมีถึงได้บอกผู้ที่มีศรัทธามีกำลังทรัพย์มีปัญญา บอกว่าจะได้นำสรีระของหลวงพ่อคือหลวงปู่ริว รุจิลาโภ ไปบำเพ็ญกุศลที่วัดป่าทรัพย์ทวีธรรมาราม อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา จะบำเพ็ญบุญกุศลสวดพระอภิธรรม ๓ คืน คือเริ่มต้นตั้งแต่คืนวันอาทิตย์ นับ ๑ วันอาทิตย์ ๒ วันจันทร์ ๓ วันอังคาร วันนี้ก็เป็นวันอังคารแล้ว ครบ ๓ คืนแล้ว พรุ่งนี้คือวันพุธวันที่ ๑๘ จะประชุมเพลิงเวลา ๑๐ นาฬิกา เพื่อให้ครูบาอาจารย์ที่เดินทางมาร่วมในงานมาจากทางไกล ๆ จะไม่ได้กลับถึงวัดดึกเกินไป

การบำเพ็ญบุญกุศลให้กับผู้วายชนม์ ให้เราเข้าใจในการบำเพ็ญบุญบำเพ็ญกุศลให้เอาหลักการอุดมการณ์อุดมธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ให้พวกเราพากันเข้าใจนะ การบำเพ็ญกุศลก็ได้แก่ไม่ทำบาปทั้งปวง ทำแต่บุญแต่กุศล เอามรรคเอาหนทางขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เอาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพาประพฤติพาปฏิบัติ เพื่อเป็นมรรคเป็นอริยมรรค เอาอริยมรรคคือเอาศีลเอาสมาธิเอาปัญญา เอาทั้งศีลเอาทั้งสมาธิเอาทั้งปัญญาที่เรียกว่าพระธรรมพระวินัย

พระธรรมพระวินัยสิกขาบทน้อยใหญ่มีทั้งหมดแปดหมื่นสี่พันพระธรรมขันธ์ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านวางหลักการ อุดมการณ์อุดมธรรมที่เป็นปัญญาสัมมาทิฏฐิ สัมมาทิฏฐินั้นได้แก่ปัญญา

มนุษย์เราต้องเอาปัญญาสัมมาทิฐิขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านำชีวิตเป็นบริสุทธิคุณ เป็นความรู้พร้อมกับการประพฤติการปฏิบัติไปพร้อม ๆ กัน เป็นความรู้คู่กับปัญญา เป็นปัญญาคู่กับการประพฤติการปฏิบัติ เป็นความสงบกับปัญญาไปพร้อม ๆ กัน เรียกว่าเป็นทั้งสมถะเป็นทั้งวิปัสสนาไปพร้อม ๆ กัน

สมถะก็ได้แก่ความสงบ สงบด้วยความรู้ความเข้าใจ สงบด้วยการประพฤติการปฏิบัติ

สัมปชัญญะนี้คือตัวปัญญา ปัญญาเป็นกุศลเป็นความฉลาด ความฉลาดกับการประพฤติปฏิบัติต้องควบคู่กันไปเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่แยกกันไปพร้อม ๆ กัน เพื่อเป็นธรรมเป็นปัจจุบันธรรม มนุษย์เราทั้งหลายก็จะพากันเป็นพระได้ทุก ๆ คนเหมือน ๆ กัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านให้เราเข้าใจอย่างนี้นะ

คำว่าพระนี้น่ะ ให้รู้เข้าใจนะ พระนี้คือพระธรรมคือพระวินัย ไม่ทำอะไรตามใจตามอัธยาศัย ตามชอบหรือไม่ชอบ ให้เอาพระธรรมเอาพระวินัยเอากติกา เอาเวลานำชีวิต เพื่อให้ทันกาลทันเวลา ไม่ให้กาลเวลากลืนกินเราด้วยการที่เราไม่ได้ประพฤติไม่ได้ปฏิบัติ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านตรัสกับผู้ประพฤติปฏิบัติธรรมทั้งหลาย ท่านตรัสว่า เธอทั้งหลายจงพากันประพฤติพากันปฏิบัติพรหมจรรย์เถิด

พรหมจรรย์หมายถึงยกเลิกการเวียนว่ายตายเกิด การเวียนว่ายตายเกิดนี้มันเป็นสังสารวัฏ ความไม่รู้ไม่เข้าใจมันทำให้เราเวียนว่ายตายเกิด เราต้องเข้าใจให้ถูกต้อง

ความไม่ถูกต้องหมายถึงตัวตนที่มันเป็นภพเป็นชาติ เป็นวัฏฏสงสาร ที่มันเป็นสัญชาตญาณที่เป็นนิติบุคคลตัวตน ที่มันเป็นภพเป็นชาติ เป็นการเวียนว่ายตายเกิด เกิดแล้วเกิดอีก เป็นวัฏจักร วนอยู่เป็นวงกลม เป็น Cycle of life หมุนรอบตัวเอง เป็นการเวียนว่ายตายเกิด

ที่มีความสำคัญมั่นหมายว่าธาตุทั้งสี่ขันธ์ทั้งห้าอายตนะสิบสองนี้เป็นเรา เป็นของเรา เป็นตัวเป็นตนของเรา เป็นตัวตนเป็นตนของคนอื่น ความรู้ความเข้าใจนี้เป็นปัญญาสัมมาทิฐิ สัมมาทิฐิได้แก่ปัญญา เพื่อเอามายกเลิก ด้วยการประพฤติการปฏิบัติ เพื่อให้เป็นศีลเป็นสมาธิเป็นปัญญา เป็นปัญญาเป็นสมาธิเป็นศีล

ต้องยกเลิกให้หมด ไม่เหลืออะไร เพื่อจะได้ก้าวไปด้วยความรู้ความเข้าใจ ก้าวไปด้วยศีลด้วยสมาธิด้วยปัญญา เราทั้งหลายจะไม่ได้ไปตามผัสสะ จะไม่ได้ไปตามอารมณ์ จะไม่ไปตามสิ่งแวดล้อม

พากันมีความสงบด้วยความรู้ความเข้าใจ พากันมามีปัญญาเข้าสู่ภาคประพฤติภาคปฏิบัติด้วยความรู้ความเข้าใจ

ความสงบกับปัญญาถึงเป็นสิ่งที่มีคุณค่า เป็นพระคุณที่ประเสริฐ

ความรู้ความเข้าใจที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้บำเพ็ญพุทธบารมี ๒๐ ปี แห่งการตรัสรู้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านจะพูดให้รู้เข้าใจ

ความรู้ความเข้าใจเข้าสู่ภาคประพฤติภาคปฏิบัติ ก็จะเกิดความสงบเกิดปัญญา เกิดปัญญาเกิดความสงบไปพร้อม ๆ กัน หลังจาก ๒๐ ปี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงได้วางหลักการอุดมการณ์อุดมธรรม เพื่อเป็นตัวแทนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เราทุกคนที่เกิดมาเป็นมนุษย์ เป็นสิ่งที่ประเสริฐสุด ที่เราทั้งหลายได้เกิดมาเป็นมนุษย์ อายุขัยของเราเป็นมนุษย์อยู่ได้ชั่วศตวรรษหนึ่งนะ คือร้อยปี

เราทำดี ๆ ปฏิบัติดี ๆ ด้วยปิติด้วยความสุขด้วยเอกัคคตา เป็นผู้ใจดีใจสบายชีวิตผู้บำเพ็ญบารมีของเราอยู่ได้มากกว่าร้อยปีนะ หลักการที่ประเสริฐนี้ที่เป็นหลักการอุดมการณ์อุดมธรรม เราต้องเอามาใช้เอามาประพฤติเอามาปฏิบัติเพื่อเอาธรรมนำชีวิต

ให้มีแต่ปิติสุขเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติ เมื่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ผ่านไปแล้วก็ให้ปล่อยให้วางอย่าไปติดค้าง เพราะสิ่งที่มันผ่านไปแล้วผ่านมาแล้วน่ะมันเอากลับคืนมาไม่ได้ เพราะมันเกษียณแล้ว

มนุษย์เราต้องรู้เข้าใจ เราจะได้ปล่อยวางๆๆ เราต้องรู้ความจริง เราต้องรู้อริยสัจสี่อย่างนี้ถึงจะปล่อยวางได้ ปัจจุบันก็เราต้องรู้ต้องเข้าใจ เราถึงจะปล่อยวางได้

ทุกสิ่งทุกอย่างนั้นมันเป็นเพียงปรากฏการณ์ทางตาหูจมูกลิ้นกายใจมันผ่านไปผ่านมา สัญจรไปสัญจรมา มันไม่มีอะไรจีรังยั่งยืน มันเป็นเพียงผ่านไปผ่านมา มันเป็นสิ่งจรไปจรมา ที่จรไปจรมาทางตาหูจมูกลิ้นกายใจ

พวกเราต้องเข้าใจนะ เรามีตามันก็ต้องมีรูป ถ้าเราไม่มีตามันก็ไม่มีรูป

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านมีเมตตาบอกพวกเราทั้งหลายว่า เพราะสิ่งนี้มีสิ่งต่อไปมันถึงมี ให้เราเข้าใจ สิ่งเหล่านี้แหละมันมีแต่สัญจรไปสัญจรมาเท่านั้น

ถ้าเราไม่รู้ไม่เข้าใจ เราทั้งหลายก็จะไปตามผัสสะทางตาหูจมูกลิ้นกายใจ เราทั้งหลายต้องรู้จักความว่างเปล่านะ ธรรมชาติเดิมแท้เป็นของว่าง สิ่งที่จรไปจรมาเนื่องมาจากเหตุจากปัจจัย

เราจะได้รู้จักความว่างจากสิ่งที่มีอยู่ แล้วเราจะได้รู้เรื่องของพระนิพพาน พระนิพพานคือความว่างจากสิ่งที่มีอยู่นะ

เป็นความรู้ความเข้าใจด้วยปัญญาสัมมาทิฐิ มันจะเป็นความรู้ความเข้าใจว่าสิ่งทั้งหลายทั้งปวงนั้น มันเป็นเพียงเหตุเป็นเพียงปัจจัย มันเป็นธรรมเป็นสภาวธรรม มันเป็นเพียงเหตุเพียงปัจจัย เพราะสิ่งนี้มีสิ่งต่อไปมันถึงมี เรารู้เข้าใจเรื่องเหตุเรื่องปัจจัย เกิดขึ้นตั้งอยู่ดับไปด้วยเหตุด้วยปัจจัย ด้วยความรู้ความเข้าใจนี้แหละ เราทั้งหลายถึงจะรู้จักเรื่องของพระนิพพาน พระนิพพานเป็นความว่างจากสิ่งที่มีอยู่

ความรู้ความเข้าใจนี้มันจะหยุดความปรุงแต่ง ถ้ามันมีความปรุงแต่งอยู่มันก็ไม่ใช่พระนิพพาน เราจะได้พัฒนาทางวิทยาศาสตร์ไปด้วยปัญญาสัมมาทิฐิ พร้อมกับพัฒนาเรื่องจิตเรื่องใจไปพร้อม ๆ กัน เพื่อเป็นทางสายกลางระหว่างวัตถุกับใจไปพร้อม ๆ กัน เดินไปเป็นคู่กัน

เพื่อที่จะแก้ไขทางภายนอกให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป แก้ไขภายในคือเรื่องจิตเรื่องใจให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป ปฏิบัติติดต่อต่อเนื่องกัน เพื่อให้เป็นศีลเป็นสมาธิเป็นปัญญาเป็นธรรมเป็นปัจจุบันธรรม

ความรู้ความเข้าใจในเรื่องพระธรรมเรื่องพระวินัยว่าพระธรรมพระวินัยนี้จะมาหยุดวัฏฏสงสารด้วยปัญญาสัมมาทิฐิ มาหยุดเรื่องกรรม เรื่องกฎของกรรม เรื่องผลของกรรม พระธรรมพระวินัยนี้แหละที่มีสิกขาบทน้อยใหญ่แปดหมื่นสี่พันพระธรรมขันธ์นี้ จะมาหยุดวัฏฏสงสารด้วยพระธรรมพระวินัย ด้วยปัญญาสัมมาทิฐิ

เพื่อให้เกิดกระบวนการในการประพฤติการปฏิบัติ เราทั้งหลายถึงต้องมีปิติมีความสุข มีเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติ

เราทั้งหลายเป็นผู้ที่ประเสริฐให้เข้าใจนะ เราได้รับทรัพยากรที่ประเสริฐได้เกิดมาเป็นมนุษย์ เราต้องรู้เข้าใจ เราทั้งหลายจะได้เอาพระธรรมพระวินัยแปดหมื่นสี่พันธ์พระธรรมขันธ์มาประพฤติมาปฏิบัติเพื่อเป็นหลักการอุดมการณ์อุดมธรรม

ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านมีเมตตาบอกว่าเราทั้งหลายว่า ให้รู้เข้าใจในเรื่องวัฏฏสงสาร ในเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด ในเรื่องหยุดการเวียนว่ายตายเกิดให้รู้เข้าใจ อย่าไปเห็นอะไรรู้อะไรแล้วไปตามสิ่งนั้น ๆ ไปนะ ให้เรารู้ให้เราเข้าใจนะ

ตาเราเห็นรูปก็อย่าตามรูปไป หูเราได้ยินเสียงก็อย่าตามเสียงไป จมูกเราได้กลิ่นก็อย่าตามกลิ่นไป ลิ้นได้ลิ้มรสก็อย่าตามรสไป ผัสสะทางกายสัมผัสกับอะไรก็อย่าตามผัสสะไป ใจของเราตรึกนึกคิดปรุงแต่งอะไร ก็อย่าไปตามความตรึกนึกคิดนั้นไป

ให้เรามีสติ มีความสงบ ต้องให้มีสติมีความสงบ ถ้าไม่สงบก็ให้หยุดลมหายใจไว้ก่อน ใจมันจะขาดมันก็หยุดความปรุงแต่ง มันไม่เก่งไปถึงกับตายหรอก เราทำอย่างนี้หลาย ๆ ครั้งออกซิเจนมันก็จะกลับมา เพราะแรงเหวี่ยงของอวิชชามันแรงมาก มันรุนแรงมาก มันเพาเวอร์สูง เครื่องส่งแรงม้ามันสูง ถ้ามันไม่สงบก็ใช้หลักการนี้ได้

อานาปานสติเป็นธรรมเป็นสภาวธรรม หายใจเข้าหายใจออก เราคอนโทรลด้วยอานาปานสติ ใช้ได้กับทุก ๆ คน ถ้าไม่อย่างนั้นผู้มีปัญญามันมีปัญญามากมันไม่สงบ ถ้ามันไม่สงบเอาไม่อยู่ก็สต๊อปลมหายใจไว้ก่อน หยุดลมหายใจไว้ก่อน ใช้หลักการใช้อุดมการณ์อุดมธรรมนี้

เราต้องมีสมถะมีความสงบน่ะ ความสงบนี้มันสงบด้วยศีลด้วยสมาธิ ใจมันไม่สงบก็ให้กายมันสงบไว้ก่อน ใจมันไม่สงบก็ให้วาจากิริยามารยาทมันสงบก่อน

ให้เรามีความสงบมีปัญญาติดต่อต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ ไม่ขาดสาย

ปัญญาของเราต้องเห็นภัยในวัฏฏสงสาร

ตามไปเรื่อย ๆ อย่างนี้ไม่ได้ คำว่าตามไปก็หมายถึงมันไม่หยุดนั่นแหละมันตามไป มันตามความหลงไปตามอวิชชาไป มันไม่หยุด

เรามีปัญญาเราต้องหยุดด้วยศีลด้วยสมาธิด้วยปัญญา เป็นการกลับมาหาสติสัมปชัญญะ ยกเลิกความหลง กลับมาเอาปัญญานำชีวิตเอาความสงบนำชีวิต

มีสติรู้ตัวทั่วพร้อมให้มาก ๆ ถ้ามันเอาไม่อยู่เพราะความฟุ้งซ่านมันมาก เพราะปัญญามันมาก ปัญญากับสมาธิมันไม่เสมอกัน ควบคุมไม่อยู่ก็ให้เราหยุดลมหายใจกลั้นลมหายใจ เรากลั้นลมหายใจไว้ ใจมันจะขาด สัญชาตญาณที่มันกลัวตาย รักความสุข ไม่ชอบความทุกข์ ระแวงภัย มันจะกลัวตาย ใจของเราก็จะหยุดปรุงแต่ง สติสัมปชัญญะของเรามันก็จะกลับมาเอง โดยธรรมชาติของมันเอง

เราทั้งหลายการประพฤติการปฏิบัติธรรม เราต้องมีสติรู้ตัวทั่วพร้อม ถ้าเรามีสติรู้ตัวทั่วพร้อมมาก ๆ มันก็จะหยุดอารมณ์ปรุงแต่ง ใจมันก็จะสงบ ใจมันก็จะมีกำลังเมื่อมันยกเลิกความฟุ้งซ่านความปรุงแต่ง นักปฏิบัติธรรมทั้งหลายถึงเป็นผู้มีศีลเป็นผู้มีสมาธิ เป็นผู้มีปัญญานะ

เราจะหยุดด้วยศีลด้วยสมาธิด้วยปัญญา ถ้าเราไม่ทำอย่างนี้แหละ มันแก้ปัญหาไม่ได้

เราทั้งหลายต้องรู้ต้องเข้าใจในพระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่เป็นสิ่งที่ประเสริฐมากเป็นสิ่งที่เพอร์เฟค ไม่มีอะไรที่ยิ่งไปกว่าพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า

ท่านได้เมตตาตรัสกับพวกเราทั้งหลาย ตรัสเรื่องความจริง รู้ความเป็นจริงของสังสารวัฏของการเวียนว่ายตายเกิด รู้ความจริงของการหยุดเวียนว่ายตายเกิด

คำว่าสมณะนี้หมายถึงความสงบ ความสงบกับความหยุดก็คืออันเดียวกัน

สมณะที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ คือการเจริญสติสัมปชัญญะ เอาศีลเอาสมาธิเอาปัญญามาใช้มาประพฤติมาปฏิบัติ

เราจะมีเครื่องอยู่ด้วยปัญญาบริสุทธิคุณ เราจะมีเครื่องอยู่ที่เป็นศีลที่บริสุทธิคุณ เราจะมีเครื่องอยู่ที่เป็นสมาธิที่บริสุทธิคุณ ด้วยปัญญาบริสุทธิคุณ มนุษย์เรามีกรรมเป็นเครื่องอยู่ กรรมนี้คืออุปกรณ์ คือกรรมกร กรรมกรนี้ต้องมีปัญญาบริสุทธิคุณเป็นผู้นำกรรมกรน่ะ เพื่อจะเอากรรมกรมาประพฤติมาปฏิบัติที่เป็นศีลเป็นสมาธิด้วยมีปัญญาบริสุทธิคุณเป็นผู้นำ อยู่ที่มีความเห็นถูกต้องเข้าใจถูกต้องปฏิบัติถูกต้อง มันเป็นความรู้คู่กับการประพฤติการปฏิบัติ มันเป็นธรรมเป็นปัจจุบันธรรม

ความรู้ความเข้าใจนี้ถือว่ามันเป็นปัญญาที่รู้ข้อสอบ รู้ข้อตอบ ข้อสอบเราก็รู้ข้อตอบเราก็รู้ มีสติรู้ตัวทั่วพร้อม เป็นความรู้คู่กับการประพฤติการปฏิบัติ เพื่อเอาธรรมนำชีวิตเอาธรรมนูญนำชีวิต เป็นการตรัสรู้ เพื่อไม่ให้เอาความหลงนำชีวิตที่ว่าตัดกรรมตัดเวรตัดภัยตัดอันตราย เราต้องตัดกรรมตัดเวรตัดภัยด้วยความรู้ความเข้าใจ

ความรู้ความเข้าใจถึงเป็นสิ่งที่สำคัญ อย่างที่เราไปเรียนหนังสือ ในการเรียนการศึกษานี้ จุดมุ่งหมายปลายทางในการเรียนการศึกษาจุดมุ่งหมายสำคัญคือความรู้ความเข้าใจ การค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์จุดมุ่งหมายอยู่ที่ความรู้ความเข้าใจ

อย่างเราพิจารณาพระกรรมฐาน พิจารณาเรื่องพระไตรลักษณ์เพื่อให้ใจรู้แจ้งเห็นตามความเป็นจริง อย่างเช่นพิจารณากาย กายนี้มีอุปกรณ์อยู่ ๓๒ อย่าง ให้แยกเป็นชิ้นส่วนออกไปเลย ร่างกายของมนุษย์มีชิ้นส่วน ๓๒ ชิ้นส่วนนะ ๓๒ ชิ้นส่วนมีอะไรบ้าง

ถ้าพูดถึง **"ครบ ๓๒ ประการ"** ตามหลักการเพื่อเป็นให้อุดมการณ์ อุดมธรรม เพื่อให้เกิดปัญญาในการพัฒนาจิตใจ พระพุทธศาสนาจะใช้เป็นหลักการฝึกจิต เพื่อที่เจริญสติปัฏฐานทั้ง ๔ หลักการในการฝึกใจเพื่อที่จะละสังโยชน์เบื้องต้น สังโยชน์เบื้องต้นจะมีความสำคัญมั่นหมายว่าธาตุทั้ง ๔ ขันธ์ทั้ง ๕ อายตนะภายในทั้ง ๖ อายตนะภายนอก ๖ รวมกันเป็น ๑๒

ผู้ที่มาบวชในพระศาสนาได้รับการบอกสอนเรื่องการเจริญ กายคตาสติ คือให้ระลึกถึงส่วนต่างๆ ของร่างกายที่เรียกว่า โกฏฐาส ๓๒ ประการ ได้แก่ ปฐวีธาตุ เป็นอาการ ๒๐ และ อาโปธาตุ เป็นอาการ ๑๒

ซึ่ง ปฐวีธาตุ อาการ ๒๐ มีดังนี้

เกสา-ผม, โลมา-ขน, นะขา-เล็บ, ทันตา-ฟัน, ตะโจ-หนัง, มังสัง-เนื้อ, นะหารู-เอ็น, อัฏฐิ-กระดูก, อัฏฐิมิญชัง-เยื่อในกระดูก, วักกัง-ม้าม, หะทะยัง-หัวใจ, ยะกะนัง-ตับ, กิโลมะกัง-พังผืด, ปิหะกัง-ไต, ปัปผาสัง-ปอด, อันตัง-ไส้ใหญ่, อันตะคุณัง-ไส้น้อย, อุทะริยัง-อาหารใหม่, กะรีสัง-อาหารเก่า (อุจจาระ), มัตถะลุงคัง-มันสมอง

ส่วน อาโปธาตุ อาการ ๑๒ มีดังนี้

ปิตตัง-น้ำดี, เสมหัง-เสมหะ, ปุพโพ-น้ำเหลือง, โลหิตัง-น้ำเลือด, เสโท- เหงื่อ, เมโท-มันข้น, อัสสุ-น้ำตา, วะตา-มันเหลว, เขโฬ-น้ำลาย, สิงคาณิกา-น้ำมูก, ละสิกา-น้ำไขข้อ, มุตตัง-มูตร (ปัสสาวะ)

นอกจากนี้ ยังมีอีก ๑ ทฤษฎีที่บอกว่า **"เกิดมาครบ ๓๒ ก็คือมีอวัยวะภายนอกครบ ๓๒ "** ก็คือ ตา ๒, หู ๒, จมูก ๑, ปาก ๑, แขน ๒, ขา ๒, มือ ๒, นิ้วมือ ๑๐ และนิ้วเท้า ๑๐

ผู้ประพฤติปฏิบัติเจริญกายคตาสติ เพื่อให้เกิดเป็นวิปัสสนาปัญญา จุดมุ่งหมายก็เพื่อให้เกิดปัญญาบริสุทธิคุณ เพื่อให้รู้แจ้งเห็นตามเป็นจริง อย่างฟังการบรรยายต่าง ๆ ในเรื่องต่าง ๆ ในศาสตร์ต่าง ๆ จุดมุ่งหมายอยู่ที่ความรู้ความเข้าใจนะ

เราทั้งหลายต้องรู้เข้าใจ การเจริญสติปัฏฐานทั้ง ๔ ถึงเป็นหลักการอุดมการณ์อุดมธรรม มนุษย์เราต้องมีความสงบกับปัญญาไปพร้อม ๆ กัน เราพากันมาคิดดูดี ๆ นะ ความสงบกับปัญญานี้มันจะแยกกันไม่ได้ สมถะกับวิปัสสนานี้มันจะแยกกันไม่ได้ มันต้องตีคู่กันไป จับคู่กันไป

อย่างเช่นเราจะมองหรือว่าคิดให้เกิดปัญญา อย่างองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านประสูติก็วันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ ตรัสรู้ก็วันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ แสดงธัมมจักรกัปปวัตตนสูตรครั้งแรกในการแสดงพระธรรมเทศนาก็วันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ บอกกล่าวมหาชนทั้งหลายว่าอีก ๓ เดือนข้างหน้าพระตถาคตเจ้าจะเสด็จดับขันธ์ปรินิพพานแล้วนะก็วันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ เสด็จดับขันธ์ปรินิพพานก็วันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ วันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ

หมายถึงความเต็ม ๆ ๆ ๆ ๆ มันเป็นความเต็ม เป็นความพอเพียงเพียงพอ มันเป็นความพอดี

ตรัสรู้วันเพ็ญเดือน ๖ น่ะ ๖ นี้ก็หมายถึงอายตนะภายใน ๖ คือตาหูจมูกลิ้นกายใจ มัน ๖ น่ะ แล้วอายตนะภายนอก ๖ รูปเสียงกลิ่นรสโผฏฐัพพะธรรมารมณ์ก็ ๖ น่ะ ทั้งภายนอกภายในรวมกันเป็น ๑๒ รู้เรื่องกระแสแห่งการเป็นปฏิจจสมุปบาท

รู้แจ้งเรื่องอดีตที่ผ่านมา รู้แจ้งเรื่องปัจจุบัน รู้เข้าใจในผัสสะ รู้เข้าใจในวัฏฏสงสารในการหยุดวัฏฏสงสาร ด้วยหลักการอุดมการณ์อุดมธรรม

ไม่ไปตามอารมณ์ไม่ไปตามผัสสะ ด้วยเอาศิลปะชีวิต ที่เป็นศีลเป็นสมาธิเป็นปัญญา เป็นความสุขเป็นปิติเป็นเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติ

เราทั้งหลายต้องรู้หลักการอุดมการณ์แล้วก็เอาอุดมธรรมนำชีวิต เพื่อไปประพฤติไปปฏิบัติ ให้รู้ให้เข้าใจ เพราะเราต้องเอาธรรมนำชีวิต ประชาธิปไตยก็ต้องปรับเข้าหาธรรมนูญรัฐธรรมนูญ สังคมนิยมชมชอบทั้งหลายก็ต้องปรับเข้าหาธรรมนูญรัฐธรรมนูญ

หลักการของธรรมนูญเป็นหลักการที่พัฒนาใจพัฒนาวิทยาศาสตร์ไปพร้อม ๆ กัน มันเป็นมรรคเป็นอริยมรรค การปฏิบัติธรรมมันเป็นมรรคเป็นอริยมรรค

เรามองดูคิดดูดี ๆ สิ อริยมรรคมีองค์แปดนี้ต้องเป็นความสมบูรณ์ทุกแง่ทุกมุมนะ เพื่อให้เต็ม ๆ ๆ ๆ ในการประพฤติการปฏิบัติ เราทั้งหลายอย่าไปทำอะไรตามใจตามอัธยาศัย ไปทำอะไรตามใจตามอัธยาศัยนั้นไม่ได้นะ มันเสียหายทั้งส่วนตัวและส่วนรวม พระธรรมพระวินัย ข้อวัตรกิจวัตรเป็นความดีประกอบด้วยปัญญา มันเป็นความสงบเป็นปัญญาเป็นความเต็ม ๆ ๆ ๆ

เปรียบเสมือนต้นไม้ต้นหนึ่งนั้นแหละ ต้นไม้ต้นนั้นเค้าต้องได้อาหารมาจากทุกทิศทุกทางของต้นไม้นะ ต้นไม้ที่อยู่กลางแจ้งที่มีความสง่างาม มีความอุดมสมบูรณ์น่ะ สมบูรณ์ทุกสัดส่วนของต้นไม้ เค้าต้องได้อาหารมาจากทุกทิศทุกทางของต้นไม้ มาจากทางรากทางใบทางกิ่งทางสาขาทางยอดตลอดปริมณฑลทั้งอากาศทั้งแสงแดด ทั้งออกซิเจนต้นไม้ต้นนั้นถึงจะอุดมสมบูรณ์ ไม่ใช่ได้เฉาพะทางใดทางหนึ่งไม่ได้เฉพาะทางรากนะ

อริยมรรคมีองค์แปดมันเป็นความสงบกับปัญญา มันเป็นศิลปะที่งดงามสง่างามนะ เป็นสัมมาสมาธิเป็นความงดงามเป็นความสง่างามของสมาธิ เป็นปัญญาบริสุทธิคุณ ปราศจากตัวตน มันเป็นปัญญาที่งดงามสง่างาม

เราอยู่ที่ไหนทำอะไรเราก็ปฏิบัติได้ เราต้องรู้เข้าใจเรื่องการประพฤติการปฏิบัติ เพราะการปฏิบัตินั้นมันเป็นการทำที่สุดแห่งความทุกข์ มันหยุดวัฏฏสงสารที่มีพระนิพพานเป็นเป้าหมาย มันเป็นการยกเลิกสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้อง

พระนิพพานนี้คือความจริงคือความเป็นประภัสสร ไม่ก้าวก่ายใคร ไม่ลิดรอนสิทธิใคร ไม่มีความปรุงแต่ง หยุดความปรุงแต่ง

เราคิดดูดี ๆ น่ะ ทางวิทยาศาสตร์ก็ปรุงแต่งให้มันดีให้มันเพอร์เฟคทางวิทยาศาสตร์น่ะ พระนิพพานหยุดความปรุงแต่งด้วยปัญญา ผู้ที่อธิบายพระนิพพานถึงอธิบายได้พอสังเขป เพื่อให้เกิดปัญญาบริสุทธิคุณ ไม่ใช่ปัญญาเพื่อเป็นตัวเป็นตนนะ ต้องเป็นปัญญาบริสุทธิคุณ

เราอยู่ที่ไหนทำอะไรต้องรู้เข้าใจในการประพฤติการปฏิบัติ ให้มีปิติมีความสุข มีเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติ

ให้เอาหลักการอุดมการณ์อุดมธรรม เหมือนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านได้ตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในวันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ ได้เสวยวิมุติสุข ท่านได้ระลึกถึงความประเสริฐที่หมู่มวลมนุษย์ทั้งหลายที่เกิดมา

เราทั้งหลายเกิดมาเป็นผู้ประเสริฐได้รับทรัพยากรที่ประเสริฐ ท่านถึงได้ส่งพระอรหันต์ขีณาสพออกไปเผยแผ่ธรรมะ และส่งพระอรหันต์ไปเผยแผ่ไปทางละรูป ไม่ให้ไปหลายรูป เพราะเมื่อรู้เข้าใจอยู่ที่ไหนก็จะไม่มีปัญหา อยู่ที่ไหนก็มีแต่ความสงบ มีแต่ปัญญา ไม่มีปัญหา

ก่อนที่ท่านจะส่งพระอรหันต์ขีณาสพออกไปเผยแผ่ ท่านก็ได้เซ็นเซอร์ตรวจสอบตรวจทานความรู้ความเข้าใจในการออกไปเผยแผ่ธรรมะ ความรู้ความเข้าใจพอที่จะไปเผยแผ่ธรรมะได้มั๊ย

ท่านถึงมีคำถามว่า เมื่อเธอไปในสถานที่นั้น ๆ สถานที่นั้นไม่อำนวยความสบาย เพราะเค้าไม่ได้เอาธรรมชีวิต เค้าเอาสัญชาตญาณนำชีวิตท่านจะทำอย่างไร เพราะตัวตนคือตัวร้ายตัวตนคืออันตราย เธอจะทำอย่างไร ถ้าเค้าว่าให้เรา เธอจะทำอย่างไร พระอรหันต์ขีณาสพเจ้าก็ตอบว่า ก็ดีกว่าเค้าตีเรา พูดให้มันสั้น ๆ กระทัดรัด เค้าตีเราจะทำอย่างไร ก็ดีกว่าเค้าฆ่าเรา เค้าฆ่าเราจะทำอย่างไร ก็ดีกว่าเราฆ่าเค้า

ความรู้ความเข้าใจนี้จะเป็นพระธรรมพระวินัยเป็นธรรมเป็นธรรมนูญ จะมีแต่ความสงบมีแต่ปัญญา มีแต่ปัญญามีแต่ความสงบ จะให้สิ่งต่าง ๆ นั้นมีแต่คุณ

ไม่มีโทษ เพราะความรู้ความเข้าใจว่าเมื่อเรามีตาก็มีรูป เรามีหูก็มีเสียง มีจมูกก็มีกลิ่น สิ่งเหล่านี้เพียงสัญจรไปมาด้วยความรู้ความเข้าใจอย่างนี้

เราทั้งหลายถึงจะเป็นคนหยุดกาลหยุดเวลา หยุดการเวียนว่ายตายเกิด หยุดเรื่องหยุดปัญหาหยุดกาลเวลา เราไม่รู้ไม่เข้าใจทำให้กาลเวลากลืนกินเราทำให้รูปเสียงกลิ่นรสโผฏฐัพพะธรรมารมณ์กลืนกินเรา

เราทั้งหลายต้องรู้อริยสัจสี่ ไม่ตามอารมณ์ไป ไม่ตามสิ่งแวดล้อมไป เราทั้งหลายจะหยุดเวลา จะได้เจริญสติสัมปชัญญะด้วยความรู้ความเข้าใจ รู้จักข้อวัตรข้อปฏิบัติ รู้จักความเป็นพระ

พระนี้คือพูดดี ๆ กิริยามารยาทดี ๆ ที่ประกอบด้วยปัญญาสัมมาทิฐิ ไม่ใช่ดีเพื่อตัวเพื่อตนไม่ใช่เรียนหนังสือเพื่อ ทำงานเพื่อตัวเพื่อตน เป็นข้าราชการนักการเมืองเป็นนักบวชเพื่อตัวเพื่อตนตัวตน นั้นแหละคือการเวียนว่ายตายเกิด

เราต้องรู้เข้าใจในการประพฤติการปฏิบัติ เราทั้งหลายต้องรู้เข้าใจในการประพฤติการปฏิบัติ อยู่ที่ไหนเราก็ทำอย่างนี้ปฏิบัติอย่างนี้แหละ ถือว่าอยู่ที่ไหนมันมีข้อสอบข้อตอบน่ะ เราต้องรู้จักการประพฤติการปฏิบัติ

เหมือนพระทางตะวันออกเฉียงเหนือนี้ ไปกราบท่านเจ้าคุณพุทธทาสภิกขุที่สวนโมกขพลาราม อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พระไปกราบท่านพุทธทาส ท่านพุทธทาสก็ถามว่าท่านมาจากไหน พระก็ตอบว่ามาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มากราบมาไหว้ท่านพุทธทาสภิกขุ มาขออยู่ปฏิบัติธรรมกับท่านพุทธทาสภิกขุ

ท่านพุทธทาสภิกขุท่านก็ถามพระว่า ท่านไม่มีที่อยู่ที่อาศัยเหรอ ทำไมถึงจะมาขออยู่กับผม พระก็ตอบว่าจะมาขออยู่เพื่อจะประพฤติปฏิบัติธรรม

ท่านพุทธทาสภิกขุก็ให้ความรู้ความเข้าใจว่า การประพฤติการปฏิบัติธรรมต้องรู้เข้าใจ เพราะการประพฤติการปฏิบัติธรรมคือการหยุดวัฏฏสงสารหยุดการเวียนว่ายตายเกิด เราต้องรู้ต้องเข้าใจ เราถึงจะพากันประพฤติพากันปฏิบัติได้

การประพฤติการปฏิบัติต้องรู้ต้องเข้าใจ เพราะความเป็นพระ พระธรรมพระวินัยมันอยู่ที่รู้เข้าใจแล้วเข้าสู่ภาคประพฤติภาคปฏิบัติ เพราะพระนั้นอยู่ที่เราอยู่ที่ความรู้ความเข้าใจ ถ้าเรามีธาตุทั้ง ๔ ขันธ์ทั้ง ๕ มีอายตนะ ๑๒ เราก็เป็นพระได้ เพราะพระนั้นคือพระธรรมพระวินัย ให้เข้าใจนะ ให้มีปิติมีความสุขมีเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติ เพื่อจิตใจของเราจะได้เป็นหนึ่งเป็นเอกัคคตา

ทุกคนอย่าไปทำอะไรตามใจตามอัธยาศัยทำตามใจตามอัธยาศัยนั้นไม่ใช่พระนั้นคือวัฏฏสงสาร นั้นคือการเวียนว่ายตายเกิด

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงบอกว่าเอาพระธรรมพระวินัยด้วยความรู้ความเข้าใจนี้แหละเป็นการประพฤติการปฏิบัติ เราจะเข้าสู่หลักการอุดมการณ์อุดมธรรม

อย่างเราไปอยู่กับหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต ไปอยู่กับท่านหลวงปู่ชา สุภัทโท ไปอยู่กับท่านหลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน ไปอยู่กับท่าน ไปถือหลักการอุดมการณ์อุดมธรรม ปฏิบัติติดต่อต่อเนื่องกันใช้เวลาหลายเดือนหลายปีเพื่อให้มันเป็นศีลเป็นสมาธิเป็นปัญญามันติดต่อต่อเนื่องกันหลายปี การถือนิสัยของพระนวกะ พระบวชใหม่ต้องถือนิสัยติดต่อต่อเนื่องกัน ๕ ปี ๕ พรรษา

การที่รู้เข้าใจเรื่องศีลเรื่องสมาธิเรื่องปัญญา เราต้องปฏิบัติติดต่อต่อเนื่องกัน ใช้เวลาหลายวัน หลายเดือน หลายปี

เราต้องมีหลักการอุดมการณ์อุดมธรรม การทำอะไรติดต่อต่อเนื่องมันจะเป็นสัมมาสมาธิ มันจะเป็นธรรมชาติ เป็นศีลเป็นสมาธิเป็นปัญญาโดยธรรมชาติที่ประกอบด้วยปัญญา เป็นความดีที่ประกอบด้วยปัญญา เป็นปัญญาประกอบด้วยความดี

ตามหลักการตามพระธรรมพระวินัย ทุกท่านทุกคนก็เป็นพระได้หมดทุก ๆ คน มันจะไม่เป็นอย่างอื่น นี้คือเหตุคือปัจจัย เพราะสิ่งนี้มีสิ่งต่อไปมันถึงมี

พระธรรมพระวินัยข้อวัตรข้อปฏิบัตินี้เป็นหลักการอุดมการณ์อุดมธรรมที่ดี

ให้เรารู้เข้าใจ เราจะได้รู้ข้อวัตรข้อปฏิบัติในระบบความคิดระบบคำพูดกายวาจากิริยามารยาทอาชีพและใจ เราจะได้รู้ระบบรู้กรรมรู้กฎแห่งกรรมรู้ผลของกรรม

การทำอะไรที่ติดต่อต่อเนื่องนี้แหละคือความไม่ขาดไม่ด่างไม่พร้อยมันจะเป็นกระบวนการของกระแสปฏิจจสมุปบาท ต้องติดต่อต่อเนื่องด้วยพระธรรมพระวินัย ต้องติดต่อต่อเนื่องเพื่อให้เป็นสติปัฏฐานทั้งสี่ มีความสงบมีปัญญาติดต่อต่อเนื่องกัน เพื่อเป็นสติปัฏฐานทั้งสี่ เพื่อเข้าสู่หลักการให้สมบูรณ์

ใจไม่สงบไม่เป็นไร เบื้องต้นให้กายมันสงบก่อน ใจไม่สงบไม่เป็นไรให้วาจากิริยามารยาทมันสงบก่อน ต้องเอาพระธรรมพระวินัยเอาข้อวัตรกิจวัตรมาปฏิบัติติดต่อต่อเนื่อง เพื่ออบรมบ่มอินทรีย์ เพื่อเป็นปาฏิโมกข์สังวร อินทรีย์สังวร อาชีพสังวร

สติคือความสงบ สัมปชัญญะคือตัวปัญญา ต้องเป็นสติปัฏฐานทั้ง ๔ เพื่อเป็นมรรคเป็นอริยมรรคมีองค์แปด ไม่มีต่อหน้าและลับหลังมีแต่ความสงบและปัญญา มีแต่ปัญญามีแต่ความสงบ การปฏิบัติธรรมให้เรารู้เข้าใจ ไม่มีต่อหน้าและลับหลัง ถ้ามีต่อหน้าและลับหลังนั้นถือว่าไม่ถูกต้อง การปฏิบัติถึงไม่มีต่อหน้าและลับหลัง

ทั้งกายทั้งวาจาทั้งกิริยามารยาททั้งอาชีพ ให้มันมีปิติมีความสุขมีเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติ ด้วยความรู้ความเข้าใจ ด้วยความตั้งใจตั้งเจตนาการประพฤติการปฏิบัติถึงไม่มีต่อหน้าและลับหลัง ถ้ามีต่อหน้าและลับหลังนั้นไม่ใช่บริสุทธิคุณ เราทั้งหลายต้องปักหมุดลงที่บริสุทธิคุณ นี้คือพระนิพพานที่เป็นบริสุทธิคุณ ไม่หวังอะไรตอบแทน

ต้องปักหมุดไว้เลย จุดมุ่งหมายปลายทางของเราได้แก่พระนิพพาน พระนิพพานคือความดับไม่เหลือ ที่เป็นปัญญาสัมมาทิฐิ เป็นศีลเป็นสมาธิเป็นปัญญาที่เป็นกายวาจากิริยามารยาท เป็นบริสุทธิคุณ ไม่มีมลทิน ไม่มีด่างไม่มีพร้อย ไม่มีขาดไม่มีทะลุ ไม่มีนิติบุคคลตัวตน เป็นความสงบเป็นปัญญา เป็นศีลเป็นสมาธิเป็นปัญญาการประพฤติการปฏิบัติมันต้องเน้นมาที่ใจอย่างนี้ เพื่อให้เข้าถึงบริสุทธิคุณความหวังก็เหมือนกันนะ ความหวังความชอบไม่ชอบนี้มันยังมีความปรุงแต่งนะ

ถ้าเราปฏิบัติให้ประชาชนมหาชนเค้ายอมรับให้เลื่อมใสให้เค้าโอเค เพื่อให้คนอื่นเค้ายอมรับ นี้ไม่ใช่การเจริญสติปัฏฐานนะ ไม่ใช่พระธรรมไม่ใช่พระวินัยมันเป็นตัวเป็นตน ให้เรารู้ให้เราเข้าใจ

ปฏิบัติอย่างนี้แหละก็ถือว่าเป็นการปฏิบัติเพื่อหลอกลวงนะ ต่อหน้าก็อย่างหนึ่ง ลับหลังก็อย่างหนึ่ง ต้องตั้งใจตั้งเจตนา การประพฤติปฏิบัติต้องไม่มีต่อหน้าและลับหลัง เราต้องรู้เข้าใจ ถ้าเราไม่รู้เข้าใจการประพฤติการปฏิบัตินี้มันจะพังทลายเหมือนตึก สตง.นะ

ตึก สตง.อยู่ที่กรุงเทพมหานคร ตึก ๓๐ กว่าชั้น ตึก สตง.ด้วยความไม่รู้ไม่เข้าใจเอาความหลงนำชีวิตเอาทุจริตนำชีวิต ชีวิตมันเลยพังทลาย ชีวิตมันพังทลายนะ ตึกสตง.มันพังทลายด้วยนิติบุคคลตัวตนพังทลายด้วยทุจริตมันจะไปแก้ไขตั้งแต่ภายนอกมันจะไปพัฒนาตั้งแต่วิทยาศาสตร์จะไปเอาความสุขบนความหลงชีวิตเลยพังทลายนะ

เราเอาตัวตนเป็นที่ตั้งน่ะ เราคิดดูดีๆ นะ ตึกใหญ่กว่าสูงกว่าตึก สตง.ตั้งหลายสิบตึกที่กรุงเทพมหานครที่ปริมณฑล เค้าไม่พังทลายเหมือนตึกสตง. เพราะพอที่จะรับน้ำหนักได้ ไม่ใช่ไม่โกงกินคอร์รัปชั่นนะ แต่เค้าโกงกินคอร์รัปชั่นน้อยพอที่จะรับแผ่นดินไหวจากมัณฑะเลย์ประเทศพม่า ศูนย์กลางแผ่นดินไหวอยู่ที่เมืองมัณฑะเลย์ประเทศพม่าห่างไกลกันตั้งนับพันกิโล

นี้ให้เรามองเห็นในแง่มุมความไม่ถูกต้องน่ะ ชีวิตที่เอาความไม่ถูกต้องนำชีวิตมันก็ต้องพังทลายเหมือนตึก สตง.นี้แหละ

เราทั้งหลายถึงต้องเป็นผู้ละอายต่อบาปเกรงกลัวต่อบาป เห็นภัยในวัฏฏสงสาร รู้จักความคิดรู้จักอารมณ์เหมือนท่านพระอาจารย์ลี ธัมมธโร วัดอโศการามสมุทรปราการ ท่านรู้จักความคิดการปรุงแต่งของตัวเอง ท่านรู้จักว่าความปรุงแต่งนี้มันคือวัฏฏสงสารนะ ท่านรู้จักความปรุงแต่ง เพราะความปรุงแต่งมันเป็นทุกข์อย่างยิ่ง

เอาตัวตนเป็นที่ตั้ง ชีวิตนี้ต้องพังทลายเหมือนตึก สตง. เพราะมันไม่ถูกต้อง มันก็ต้องพังทลายเหมือนตึก สตง. นี้แหละ

ตึก สตง.ที่อยู่กรุงเทพมหานครอยู่เมืองหลวงอยู่เมืองกรุง เป็นศูนย์รวมของประเทศ เหมือนสมองเป็นศูนย์รวมของร่างกาย เหมือนหัวใจเป็นศูนย์รวมของสรีระร่างกาย

สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินที่บริหารประเทศ บริหารแผ่นดินไม่เข้าใจในการประพฤติการปฏิบัติ เอาแต่ความรู้เอาแต่วิทยาศาสตร์เอาแต่ตัวเอาแต่ตนไปแก้แต่สิ่งภายนอก ไม่ได้แก้ตัวเองไปพร้อม ๆ กัน

การพัฒนาวิทยาศาสตร์มันต้องพัฒนาใจไปพร้อม ๆ กันมันถึงถูกต้องนะ พัฒนาทั้งภายนอกภายในด้วยความรู้ความเข้าใจให้ครบวงจร อริยมรรคองค์แปดถึงเป็นความรู้ความเข้าใจ เพื่อการประพฤติการปฏิบัติมันจะได้สมบูรณ์ สมบูรณ์ทั้งกายวาจาใจกิริยามารยาทอาชีพด้วยความถูกต้อง

มันต้องรู้ธรรมรู้ปัจจุบันธรรม รู้ธรรมธรรมนูญน่ะ ถ้าเราไปจัดการแต่สิ่งภายนอกเราไม่ได้จัดการตัวเองมันก็ต้องพังทลายเหมือนตึก สตง.นี้นะ

การบริหารตัวเองบริหารบุคคลอื่น มันต้องรู้เข้าใจแล้วมีปิติมีความสุขมีเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติ เพื่อทำหน้าที่ของเราให้สมบูรณ์

ถ้าเรามีปิติมีสุขมีเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติมันก็ไม่มีความทุกข์อยู่แล้วด้วยความรู้ความเข้าใจ

เราต้องรู้จักการประพฤติการปฏิบัติ ทั้งกายวาจาใจกิริยามารยาทอาชีพ เราต้องเน้นมาที่ตัวเราในการประพฤติการปฏิบัติ เพื่อทำหน้าที่ของตัวเองให้มันสมบูรณ์ เราทั้งหลายจะไม่ได้พังทลายเหมือนตึก สตง.

ถ้าใครมีตัวมีตนบุคคลนั้นคือทุจริตนะ เราทั้งหลายจะได้รู้ว่าทุจริตนั้นคือตัวตนน่ะ ใครเอาตัวตนนำชีวิตบุคคลนั้นคือบุคคลที่ทุจริต เราต้องรู้จักธรรมรู้จักธรรมนูญ ปัญหาต่าง ๆ นั้นมันอยู่ที่ทุจริตนะ

การที่จะบริหารตัวเองบริหารบุคคลอื่นต้องยกเลิกทุจริต ถึงจะเป็นนักบริหารตัวเองนักบริหารคนอื่นด้วยการรู้เข้าใจในการบริหารในการปฏิบัติ

ตำแหน่งที่เค้าแต่งให้เราเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นตำแหน่งที่ให้เรามาเสียสละมารับผิดชอบโฟกัสในการประพฤติการปฏิบัติ ไม่ใช่ตำแหน่งที่ให้พวกเราทั้งหลายมาทุจริตนะ

ให้ถือว่ามันเป็นตำแหน่งที่ทรงเกียรติมีเกียรติมีศักดิ์ศรี เอาตัวตนเป็นที่ตั้งมันจะมีเกียรติมีศักดิ์ศรีได้อย่างไร ถึงพวกเราทั้งหลายจะพากันใส่สูทผูกเนคไทห้อยเหรียญตรา เป็นผู้ทรงเกียรติมันก็ไม่เป็นผู้ทรงเกียรตินะ มันเป็นผู้ทรงความหลงต่างหาก ทรงความโง่ความหลงงมงายต่างหากล่ะ

เราทั้งหลายต้องรู้เข้าใจ ถ้าเราไม่รู้ไม่เข้าใจเราจะเข้าถึงบริสุทธิคุณ เข้าถึงธรรมนูญเข้าถึงรัฐธรรมนูญไม่ได้ เอาตัวตนเป็นที่ตั้งมันเป็นอบายมุขอบายภูมินะ มันตกอยู่ในภพภูมิของ ๓๑ ภพภูมิ

ในภพภูมิของวัฏฏสงสารนี้มีอยู่ ๓๑ ภพภูมิ ถ้าเราไม่รู้ไม่เข้าใจมันก็จะอยู่ในระนาบของ ๓๑ ภพภูมินี้แหละ

เค้าถึงมีศัพท์ว่าคน คนนี้หมายถึงตัวถึงตน หมายถึง ๓๑ ภพภูมินี้แหละ ภพภูมิที่เวียนว่ายตายเกิดมีทั้งหมด ๓๑ ภพภูมิ

เราต้องรู้เข้าใจ เราจะได้ประพฤติปฏิบัติ เราจะไม่ได้ย่ำต๊อกกับความหลงที่มีศัพท์ว่า “คน” คนนี้ความหมายหมายถึงความไม่รู้ไม่เข้าใจ ความไม่รู้ไม่เข้าใจนั้นมันจะวกวนอยู่ที่เก่า มันจะเป็นผู้ไม่มีศีลไม่มีสมาธิไม่มีปัญญา สัมผัสกับอะไรก็ไปกับสิ่งนั้น ๆ อยู่ในภพภูมินั้น ๆ

เรารู้เราเข้าใจเราจะได้หยุดภพภูมินั้น ๆ ด้วยความรู้ความเข้าใจด้วยการประพฤติการปฏิบัติ เพื่อเราทั้งหลายจะได้ว่างจากสิ่งที่มีอยู่ด้วยความรู้ด้วยความเข้าใจ ถ้าเราไม่รู้ไม่เข้าใจเค้าเรียกว่ามันหลง มันวกวนในความหลงอย่างนั้น จิตใจวกวนอย่างนั้นมันจะไปไหนไม่ได้ มันจะเป็นได้แต่เพียงคนเป็นได้แต่เพียงความหลง หัวใจของบุคคลนั้นมันจะอยู่ในระนาบแห่งความหลงหรือว่าหัวใจบ่อนคาสิโน เอาตัวตนเป็นที่ตั้งคือหัวใจบ่อนคาสิโน หัวใจบ่อนทำลายความถูกต้อง หัวใจบ่อนความหลง

ให้เรารู้เข้าใจ เราจะได้เห็นภัยในความไม่ถูกต้องเห็นภัยในวัฏฏสงสาร ด้วยปัญญาบริสุทธิคุณ ด้วยเข้าถึงความพอเพียงเพียงพอ พอใจยินดีมีปิติมีความสุข มีเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติ เพื่อเอาธรรมนำชีวิต เอาธรรมนูญนำชีวิต หัวใจของเราทั้งหลายจะได้หยุดอบายมุขอบายภูมิ

เราทั้งหลายถ้าเราไม่รู้ไม่เข้าใจ เราทั้งหลายจะพากันคิดว่า ความสุขทั้งหลายได้มาจากสิ่งที่อำนวยความสุขความสะดวกความสบายด้วยการพัฒนาวิทยาศาสตร์ อันนี้จริงอันนี้ถูกต้อง ความสุขทั้งหลายมันอยู่พัฒนาหลักเหตุผลหลักวิทยาศาสตร์

เราทั้งหลายต้องมีสัมมาทิฐิเราต้องมีความรู้ความเข้าใจพัฒนาวิทยาศาสตร์ก็ต้องพัฒนาใจไปพร้อม ๆ กัน ถ้าเราพัฒนาวิทยาศาสตร์มันก็ยังเป็นนิติบุคคลตัวตนอยู่

เราต้องพัฒนาใจไปพร้อม ๆ กันด้วยความรู้ความเข้าใจเราทั้งหลายน่ะถึงเป็นการพัฒนาครบวงจรด้วยความรู้ความเข้าใจ ถ้าไม่เข้าใจก็จะเอาความหลงนำชีวิตเอาวิทยาศาสตร์นำชีวิต

เราต้องเอาทั้งวิทยาศาสตร์เอาทั้งจิตใจไปพร้อม ๆ กันนะ

เราอย่าไปคิดว่าประเทศสิงคโปร์นั้นน่ะประเทศเล็ก ๆ เท่าอำเภอหนึ่งของเมืองไทยก็ไม่ได้ เค้าพัฒนาหลักเหตุผลหลักวิทยาศาสตร์เป็นหนึ่งของเอเชียเพราะเค้าตั้งบ่อนคาสิโน มาเก๊าส่วนหนึ่งของประเทศจีนเค้าก็รวยเพราะเค้าพัฒนาตามหลักเหตุตามหลักวิทยาศาสตร์

พวกเราทั้งหลายเมื่อมีปัญญาแล้วต้องรอบคอบนะ มีปัญญาแล้วต้องรอบคอบอย่าลืมว่าชีวิตของเรามันเป็นรายรับรายจ่ายนะ เราไปจับหางงูเดี๋ยวงูมันจะมากัดเรางูพิษมันจะมากัดเรานะ การที่เราเอาหลักการอุดมการณ์มันดีแล้วถูกต้องแล้วเราต้องมีหลักการมีอุดมการณ์แล้วก็มีอุดมธรรมนะ หลักการอุดมการณ์มันดีแล้วถูกต้องหลักเหตุผลหลักวิทยาศาสตร์น่ะ แต่ต้องไม่ทิ้งอุดมธรรมนะ

เราเอาตัวตนเป็นที่ตั้งเอาความรู้สึกที่เอาตัวเป็นที่ตั้งมันเป็นหลักการเป็นอุดมการณ์แล้วอุดมด้วยความหลงนะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านให้เราเอาทั้งหลักการอุดมการณ์แล้วก็ยกเลิกอุดมหลงนะ

ให้เอาอุดมธรรมให้เอาธรรมเอาธรรมนูญมันถึงจะสมบูรณ์เข้าถึงความพอเพียง เพียงพอเข้าถึงความพอดี เราอยากได้มากมันก็ไม่มาก เราอยากได้น้อยมันก็ไม่น้อย เราต้องรู้จักความพอดีเข้าสู่ความสมดุลทั้งรายรับรายจ่าย

เหมือนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าถึงความพอเพียงเพียงพอเข้าถึงความพอดี การประสูติของพระพุทธเจ้าถึงเป็นวันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ ตรัสรู้ก็เป็นวันเพ็ญ ๑๕ ค่ำเสด็จดับขันธ์ปรินิพพานก็วันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ

เราต้องรู้เข้าใจในการประพฤติการปฏิบัติ เราทั้งหลายจะได้รู้หลักการรู้อุดมการณ์แล้วก็อุดมธรรม เราอยู่ที่ไหนก็พากันปฏิบัติได้ เมื่อเรามีลมปราณมีอายตนะภายใน ๖ ภายนอก ๖ มีธาตุทั้ง ๔ ขันธ์ทั้ง ๕ อยู่ที่ไหนก็ปฏิบัติได้

ให้รู้เข้าใจมีปิติมีความสุขมีเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติ

อย่าไปคิดด้วยอวิชชาความหลงเอาแต่หลักการอุดมการณ์เอาแต่วิทยาศาสตร์น่ะ ถ้าเรารวย รวยความหลงมันไม่ดีนะ รวยความโง่หลงงมงายเรียกว่ารวยไสยศาสตร์มันไม่ดีนะ ไม่ใช่ความดีมันไม่ใช่บารมีไม่ใช่ปัญญาบริสุทธิคุณนะ มันเป็นความหลงนะ

ให้เรารู้เข้าใจ อย่าไปคิดว่าทำไมเราโง่ไปตั้งหลายปี ประเทศสิงคโปร์ประเทศเค้าเล็กนิดเดียวเค้าตั้งบ่อนคาสิโนเค้ารวยกัน ประเทศมาเก๊าก็เหมือนกันเค้ารวยกัน

ประเทศสิงคโปร์เค้ามีหลักเหตุผลมีหลักวิทยาศาสตร์น่ะ เค้าคิดว่าประเทศสิงคโปร์มันเล็กนิดเดียว จะทำเกษตรกรรมก็ไม่ได้ จะทำอุตสาหกรรมก็ไม่ได้ ถ้าเราตั้งบ่อนคาสิโนด้วยหลักเหตุผลหลักวิทยาศาสตร์ก็รวยได้ เพราะคนในนี้โลกนี้มันคนมีความไม่ฉลาด เอาความหลงนำชีวิต เอาตัวตนนำชีวิตมันมีมาก

ถ้าเราตั้งบ่อนคาสิโน เราสามารถรวยได้ทางวัตถุ ด้วยเหตุผลทางวิทยาศาสตร์เค้าถึงพากันตั้งบ่อนคาสิโน จะเรียกบ่อนคาสิโนก็ได้หรือเรียกบ่อนแห่งความหลงก็ได้มันคืออันเดียวกัน

ให้เรารู้เข้าใจ ประเทศไทยเราแผ่นดินกว้างใหญ่ไพศาลเราต้องรู้เข้าใจว่าเราทั้งหลายอย่ายินดีในการเอาความหลงนำชีวิต อย่าไปยินดีในการเอาบ่อนคาสิโนนำชีวิตนะ

พระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์ ศาสดาทุกศาสนาเค้ามายกเลิกบ่อนคาสิโนมายกเลิกอบายมุขอบายภูมิ ให้เรารู้เข้าใจ ถ้าเรารู้เข้าใจ ทุกอย่างน่ะไม่มีปัญหาปัญหาอยู่ที่เราไม่รู้ไม่เข้าใจนะ

บุญกุศลที่เราทั้งหลายได้บำเพ็ญในวันนี้ ขอถวายบูชาท่านหลวงปู่ริว รุจิลาโภเพื่อไปสู่สุคติสรวงสวรรค์มรรคผลพระนิพพาน

ขออนุโมทนากับท่านทั้งหลาย ให้พากันเสียสละ เพื่อประโยชน์ตนและประโยชน์ของผู้อื่น ด้วยความดีที่ประกอบด้วยปัญญา ปัญญาที่ประกอบด้วยความดี

ขอจบด้วยโอวาทพระธรรมคำสั่งสอนของหลวงปู่มั่น ท่านได้เมตตาตรัสกับพุทธบริษัททั้งหลายว่า

ความไม่ยั่งยืน เป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่และแน่นอนนะ
ความยิ่งใหญ่ คือความไม่ยั่งยืนนะ
ชีวิตที่ยิ่งใหญ่ คือชีวิตที่อยู่ด้วยทาน ศีล เมตตา และกตัญญู
ชีวิตที่มีความดี อาจมิใช่ความยิ่งใหญ่ แต่ชีวิตที่ยิ่งใหญ่ ต้องอาศัยคุณธรรมความดีเป็นปัญญาบริสุทธิคุณเท่านั้น การระงับสังขารทั้งหลายด้วยความรู้ความเข้าใจ

เป็นความรู้คู่กับการประพฤติการปฏิบัตินั่นแหละคืออริยมรรค เป็นหนทางที่ประเสริฐ มีพระนิพพานตั้งแต่ในปัจจุบัน ไม่ต้องรอพระนิพพานเมื่อตายแล้ว ปัจจุบันไม่มีพระนิพพาน อนาคตจะมีพระนิพพานได้อย่างไร ให้เรารู้เข้าใจเรื่องพระธรรมพระวินัย พระธรรมพระวินัยที่เป็นสัมมาทิฐิ เพื่อหยุดวัฏฏสงสารนั่นแหละคือพระนิพพาน ให้พวกเรารู้เข้าใจในเรื่องพระนิพพาน ให้เข้าใจนะ
